

Dopen is diep

Preek over Romeinen 6:3-4

Jan Willem Roosenbrand

Dia 1

Water.

Het water van de het Eemskanaal. Een recht kanaal, verbinding tussen de stad en de Dollard. Aangelegd, met de hand gegraven in de jaren 60 70 van de 19de eeuw, nu bijna honderd vijftig jaar geleden. Rechthoevige rechte lijnen. Snelle verbinding, rechte lijnen.

Dia 2

En de Drentsche Aa. Veel ouder, natuurlijker, maar ook weer deels kunstmatig hersteld in oude glorie. Meanderend door het landschap, traag stromend, nu weer linksaf dan weer rechtsaf.

Dia 3

Het zelfde water op verschillende manieren. Wat vind je mooier? Waar ben je liever?

Een kwestie van persoonlijke voorkeur.

Wat de een heeft, heeft de ander niet, en andersom. En het is en blijft allebei water en het stroomt in de natuur. Het Eemskanaal is trouwens van belang voor de afwatering van de Drentsche Aa.

We hebben het vanmorgen over het water van de doop.

De doop is binnenkerkelijk een heikel onderwerp.

Zodra het over de doop gaat, ontstaan er discussies.

Dia 4

Moet je wachten tot je zelf kunt geloven, of mag je ook al je kinderen meenemen naar het doopvont? Wat is die doop eigenlijk? Is het alleen maar teken, of gebeurt er ook echt iets? Is het iets waarmee wij als gelovigen ons geloof tot uitdrukking brengen, of staat het symbool voor wat God aan ons belooft, wat hij met ons wil doen? En moet je dan dopen met een paar druppels water, met handen vol, of moet je zelfs onderdompelen, kopje onder water.

We gaan vanmiddag twee kinderen van onze kerk dopen. Joep op de manier waarop we dat al een paar honderd jaar doen, Merel op een manier zoals dat duizend jaar geleden meestal gebeurde. Maar het is hetzelfde water, de zelfde doop.

Dia 5

Wat ik vanmiddag in de preek wil laten zien is de veelvormigheid van hoe de bijbel spreekt over de doop. Ik wil laten zien dat de manier waarop de bijbel spreekt over de doop meer weg heeft van de Drentsche Aa dan van het Eemskanaal.

Ja, dopen, raakt de gemoederen. Het levert debatten op, tegenstellingen. Binnen de kerk..

Maar het roept ook irritatie op, dopen op zichzelf, of je nou sprenkelt of begiet, of onderdompelt, het roept irritatie op bij ons allemaal als we eerlijk zijn omdat het hoe dan ook altijd iets te maken heeft met zonden, onreinheid, oordeel.

En dat zit ons niet in het bloed in vandaag, we hebben het liever over leuke dingen, over lieve baby's en fijne mensen, over jezelf ontplooien en eruit halen wat er in zit. We houden het liever leuk en optimistisch.

Dopen staat altijd haaks op ons gevoel van vandaag.

En kijk, zo hebben we zelfs van de doop iets leuks gemaakt. Een feestelijke gebeurtenis. We maken de doop tot iets leuks: het kindje hoort er ook bij, ja, toch, het zou al te gek zijn als het er niet bij mocht horen. Kom op, God houdt toch van ons en van alle mensen. En voor je weet zit je in een sfeer van vanzelfsprekendheid en aardigheid en leukheid, die zich heel ver verwijderd heeft van het bijbelse spreken over God en rechtvaardigheid, over zonde en schuld, en over sterven en opstaan.

Maar de taal van de doop is veel scherper.

Dopen is diep.

Want neem nu de taal van het water bij de doop.

Water spreekt van reiniging, we gaan onder de douche als we ons vies voelen, we nemen een bad na een dag zwaar werken in de tuin, je frist je gezicht op met een washandje onder de kraan.

Dat is inderdaad de taal van de doop: God wast onze zonden af.

Maar water is ook dreiging. Water is overstroming, is kracht, is oordeel in de bijbel.

Dia 6

De doop wordt verbonden met de zondvloed. God was het helemaal spuugzat, hij had het gehad met de mensen, met alle onrecht, met alle diefstal en geweld. En het water spoelde de wereld schoon, het oordeel van God.

Ja, gelukkig niet alleen oordeel, want er is ook een ark, met Noach en zijn gezin en met alle dieren, God redt, maar dat gaat altijd op het nippertje, door het oordeel heen.

De doop wordt verbonden met de doortocht van Israël gevlucht voor de legers van de Farao van Egypte, op het nippertje gered doordat God het water scheidde, en Israël trok met droge voeten door het water, maar hetzelfde water verslond de legers van de Farao en de lijken lagen aan de oevers, van soldaten en oorlogspaarden.

Dopen gaat over oordeel en uitredding.

Oordeel en uitredding.

We staan vanmiddag speciaal stil bij Romeinen 6.

Daar zie je datzelfde; het is niet alleen maar leuk.

Dia 7

Het is: door de doop mee begraven worden. je mag bij de Here Jezus horen door de doop, maar dat betekent dat je hoort bij iemand die dood is gegaan en begraven werd. Je wordt door de doop met hem begraven in zijn dood.

Dia 8

En zeker, dit is een heel bijzondere begrafenis: het graf ging weer open, door de kracht van God werd Christus terug geroepen in het land van de levenden, en hij kwam er onsterfelijk weer uit tevoorschijn. En als wij ondergaan door de doop in zijn dood, mogen we dat ook meemaken: we worden onsterfelijk gemaakt, met Christus en in Christus zijn we al in de hemel, en onafscheidelijk met hem verbonden.

Maar denk eraan: dat krijg je alleen door de dood heen, en dan niet letterlijk onze eigen dood, maar door de dood van Christus, die onze schuld met zich mee name, die de toorn van God droeg over wat wij mensen van deze planeet gemaakt hebben, die heeft Christus gedragen, die schuld waar we allemaal van jongsaf aan in delen, omdat we er in verstrikt zitten. Zonde is niet alleen maar dat je soms verkeerde dingen doet waar je dan spijt van hebt. Zonde is een macht. Het zit zo structureel met ons leven en ons hele bestaan vervlochten dat je er voor je geboorte al mee vervlochten bent. Daarom vinden we trouwens ook dat je niet moet wachten met dopen tot je er zelf voor kiezen kunt. We weten en merken dat wij onze kinderen meetrekken in het bestaan dat geterroriseerd wordt door het kwade, en dat ze net als wij verlossing van buiten af nodig hebben.

Dia 9

Daarom hebben we de gezinsdoop. Wij en onze kinderen.

Dia 10

Dopen is begraven worden.

Begraven worden in de dood van Christus voor ons.

In zijn dood die hij onderging als misdadiger aan een kruis, niet alleen door mensen maar ook door God vervloekt. Zo dicht bij komt God bij ons, niet alleen op vakantie in bergen, maar in de diepte van je schuld, van die kluwen van de zonde waar wij nooit schone handen bij houden, hij ging onder in de dood.

En door de doop zegt God tegen jou: wat mij betreft ben jij met hem al gestorven, heb ik met die macht afgerekend door de dood en de opstanding van Christus. Ik doop je onder in de dood van Christus.

Dia 11

Om het met een gedicht van A.F. Troost te zeggen:

Dopen is diep doen ondergaan,

dopen is diep de dood ingaan.

Dopen is nacht, is blinde schrik –

nimmer gedacht: zo dood ben ik.

Dopen is nat met handen, hol

scheppen - een bad, een grafkuil vol.

Dia 12

Dopen is dág, is moederschoot –

kom maar en lach, je bent niet dood!

Dopen is droog aan land doen gaan –

trek voor Gods oog het feestkleed aan!

Dopen is diep, is de Jordaan

open en niet meer dicht zien gaan!

Ik wil tenslotte een vogelvlucht uitvoeren boven het Nieuwe Testament om te laten zien op hoeveel verschillende manieren de betekenis en uitwerking van doop beschreven wordt, om iets te laten zien van die meanderende stroom van de doop die door het Nieuwe Testament gaat. Nog lang niet zo gestold en bevroren als wij in onze opvattingen op de doop vaak hebben laten gebeuren, veel beweeglijker, vloeibaarder. Soms wordt de doop met zoveel woorden genoemd, maar vaak wordt er ook alleen maar op gezinspeeld.

Ik citeer een heleboel bijbelteksten, dat kun je natuurlijk nooit onthouden, maar via de website van onze kerk www.groningenooost.nl kun je het nog eens nalezen.

Dia 13

De doop is: begraven worden met Christus om nieuw met hem tevoorschijn te komen (Romeinen 6:4 en Kolossenzen 2:12). De doop is ook: Christus aantrekken zoals je een nieuwe jas aantrekt (Galaten 3:27). Het is het afleggen van de oude mens en het aantrekken van de nieuwe mens (vgl Kolossenzen 3:9-10). Het is: je komt op naam te staan van de Drie-enige God, de Vader en de Zoon en de Heilige Geest (Matteüs 28:19).

Dia 14

Het is het bad van de wedergeboorte en de vernieuwende kracht van de Heilige Geest (Titus 3:5). Christus reinigt ons met water en woorden (Efeziërs 5:27). Misschien dat Petrus zinspeelt op de doop als hij zegt dat we voorbestemd zijn om met het bloed van Jezus Christus besprenkeld te worden (1 Petrus 1:3).

Dia 15

Hij schrijft ook: "In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered, en dat water is een voorafbeelding van het water van de doop, waardoor u nu wordt

gered. De doop wast niet het vuil van uw lichaam, het is een vraag aan God om een zuiver geweten” (1 Petrus 3:20-21).

Dia 16

De doop is een wegwassing van zonden (Handelingen 22:16). De doop is de inlijving door de Geest in het ene lichaam van de kerk (1 Korintiërs 12:13).

Dia 17

De doop doet denken aan de belofte van Jesaja 44:3: Ik zal water uitgieten op dorstige grond, waterstromen over het droge land. Ik zal mijn geest uitgieten over je nazaten en mijn zegen over je telgen. Ook Ezechiël profeteerde (36:25) : Ik zal zuiver water over jullie uitgieten om jullie te reinigen van alles wat onrein is, van al jullie afgoden. Ik zal jullie een nieuw hart en een nieuwe geest geven.

Dia 18

Zie ook Joël 3:1 Ik zal mijn geest uitgieten over al wat leeft. Petrus haalt deze belofte uit Joël aan (Handelingen 2:17) en past dit zo toe: ‘Keer u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de heilige Geest u geschonken worden, want voor u geldt deze belofte, evenals voor uw kinderen en voor allen die ver weg zijn en die de Heer, onze God, tot zich zal roepen.’ (Handelingen 2:38-39).

Dia 19

Want Johannes de Doper heeft gezegd: Ik heb gedoopt met water, maar Hij die na mij komt zal u dopen met Heilige Geest en met vuur. (Lucas 3:16) En Hebrëen 10 zinspeelt op de betekenis van de doop bij elk gebed en elke keer als we naar de kerk gaan, als er staat (met een zinspeling op de wassingen van het Oude Testament en de doop van het Nieuwe Testament) laten we God dan naderen met een oprecht hart en een vast geloof, nu ons hart

gereinigd is, wij van een slecht geweten bevrijd zijn en ons lichaam met zuiver water is gewassen (Hebreeën 10:22)

Dia 20

De bijbel geeft dus al met al een heel divers beeld. Wij hebben in onze kerkelijke interne discussies vaak van beide kanten een systeem ontworpen dat geen recht doet aan de beweeglijkheid van het spreken van de bijbel, die associatiever is, en minder afgetimmerd. Veel opener dan onze systemen, die rechttoe rechtaan zijn.

Als je die teksten nu op je in laat werken, dan merk je allerlei teksten en beelden meer tot de verbeelding gaan spreken je náást de besprenkeling en begieting ook de onderdompeling gaat gebruiken bij de doop.

Maar denk eraan: Of je nou giet, besprenkelt of onderdompelt, het zijn allemaal verwijzingen naar de innerlijke zaak: met Christus verbonden worden, diep met hem vergroeien, een worden met hem in zijn dood en opstanding.

Elk ritueel heeft zijn eigen voor- en nadelen.

Begieting: dat lijkt op de douche die je 's morgens neemt, het heeft iets van wassen, en ook mooi: het komt van boven. Je kunt de relatie leggen met de besprenkeling met het bloed van het verbond in het Oude Testament.

Als we onderdompelen spreekt het bijbelse doopbeeld van begraven ineens meer aan, en ook het beeld van je met Christus bekleden, Christus aantrekken. Het past bij het bad van wedergeboorte. En ook de relatie met de zondvloed en Rode Zee en de Jordaan komt erin naar voren.

Dia 21

En aangezien een van de kernwaarden van de Oosterkerk is dat we geloven in de kracht van veelkleurigheid, vinden we het een verrijking als er naast besprenkeling ook van onderdompeling sprake kan zijn. We zijn een gemeente met heel verschillende mensen en voorkeuren, en daar willen we niet moeilijk over doen maar dat willen we van houden.

Dia 22

Dat was ook in de kerk van Rome makkelijker gezegd dan gedaan, want ook daar waren verschillen van inzicht, en daarom zegt de schrijver van deze brief tegen hen: Romeinen 14:10: Wie bent u dat u een oordeel velst over uw broeder of zuster? Wie bent u dat u neerziet op uw broeder of zuster? Wij zullen allen voor Gods rechterstoel komen te staan,

Ik hoop echt dat de veelvormigheid van de doop ons niet afleidt, maar toeleidt naar de veelvormigheid van het bijbelse spreken. Laat je zometeen alsjeblieft stimuleren door wat je ziet. Het gaat er niet om dat je een mening hebt over wat er gebeurt, maar dat je kijkt wat jou kan helpen in het benutten van je eigen doop. Het is vast beter om die vraag aan elkaar te stellen straks: niet: wat is jouw mening nou daarover, zo'n onderdompeling. Maar liever deze vraag: hoe heeft deze kerkdienst je geholpen om je eigen doop te waarderen?

Laten we de kinderen dopen en bedenken dat we zelf gedoopt zijn of in de toekomst gedoopt mogen worden.

In Jezus' naam, amen.